

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очи і душу ми виреш; а не возьмеш милоста і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділі і руских свят
1 1/2 год. по полудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. л.
«А. Домбровського (Хорунщини)». Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошення значи-
тій приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дики і приватні донесення по
3) с. від стрічки.

Сумна подія.

Як доносять нинішні ранішні окремі видання польських дневників, горстка світських слухачів університету львівського, вийшла до викладової салі, в котрій ректор о. др. Фялек викладав свій предмет богослов'ям, і зневажили єго. Не маємо спроможности в тій хвилі провірити сего донесення польських дневників, однакж не можемо повірити, щоби ся сумна подія вийшла від загалу рускої академічної, молодіжи; бо хоч вибір д-ра Фялека ректором міг до певної міри вразити народні почування рускої молодіжи академічної. всеж таки не можемо вважати поступок, якого допустила ся горстка незваних нам одиниць, згідним з достоїнством академічних горожан і таке поступованє не можемо назвати достойним, а навпаки мусимо жаліти над тим, що неприхильні нам живла можуть визискувати сю сумну подію проти загалу рускої академічної молодіжи, проти всего руского народу і дальше з сего кувати проти змагань руского народу вигідне для себе оружє, щоби тим оправдувати спинюване єго розвитку.

Не сумніваємо ся, що як загал рускої суспільности, так і загал рускої академічної молодіжи осудить сю сумну подію яко недостойну руского імени.

Промова посла д-ра Олесницького

виголошена на засіданні галицького сойму дня 13. жовтня 1903 при розправі над бюроми посередництва праці.

Коли в р. 1901 на літній сесії соймовій справа бюр посередництва праці прийшла на дневний порядок сойму в формі справоздання комісії адміністраційної, приймили єї тодішні рускі послы з резервою, хоч справа тая прийшла в зовсім відмінній формі, хоч прихильники сєї уставы не висказували тоді ясно цілі, для котрої стремлять до єї ухваленя а в краю нашім не наступили ще доси факти, котрі відтак перевідчили нас, чим тая устава має бути і для чого до скорого єї полагодження в соймі а для яких сторін сєї палати так значну привязує ся вагу.

Та не лиш ми самі заняли тоді таке становиско супротив проекту комісії — неодушевляла ся ним також і більшість сойму взагалі а по короткій дискусії зівстав відосланий проект сєй до Виділу краєвого, а відтак до комісії спеціальної, з котрої по двох літах приходить нині на дневний порядок сойму.

За той час і ми послы і суспільність мали часу доволі приглянути ся ближше проектованому законови, мали час розважати єго рацию і мотиви — мали час роздумати і передискутувати ціль єго укриту в коротких постановках п'ятнадцяти параграфів — і додуматись мотивів дальших а властивих, котрі ані в самих параграфах, ані в лякнічнім справозданні комісії не містять ся.

За сєй час в суспільности нашій виробило ся і дозріло пересвідченє о властивім значе-

ню закона сего для суспільних, економічних і політичних відносин краю, о роли, яку після задушевних інтенцій авторів і прихильників своїх, закон сєй мав би відограти на арені тих відносин, а то все уформувало і угрунтовало наше становиско, на яким стаємо нині супротив проекту комісії.

А становиско тєс то не лиш поглядичний нас кількох одиниць і нашого клубу, а одиушва опінія цілого загалу руского усього краю, всіх руских сторонництв і їх відтіннй, опінія, котрої наглядним удокументованєм вєсть число петицій, які в справі сего закона увійшли до сєї палати.

Забираючи голос против сего проекту, вєсьмо о стілько в щасливім положенні, що не може нас трафляти заміт, що закон на позір чисто економічного характеру трактуємо виключно з становиска політичного і аргументами виключно політичного характеру противимось єго ухваленю.

Против закона о бюрох праці, такого, який нам предложила комісія, промовляє коли не більше то певно рівне число аргументів стисло річевих.

Проект наміряє ввести ряд нових інституцій для організації посередництва праці і віддати їх веденє звязкам публично-правним: громадам, виділам повітовим і виділови краєвому — проект стремить перенести на край, повіти і громади, підприємство, котре доси у нас було виключно в руках приватних. Під тим зглядом відбиває проект ярко і драстично від дотеперішної соціальної політики сойму, котра до екстремів все була консервативною, і я не дивуюсь зовсім, що перед двома роками з правної сторони сєї палати упав при нараді над сєю справою оклик «се соціалізм!»

Для нас тая марка не страшна — і не відстрашила би нас від прийнятя услівя, котре дійсно було би в інтересі широких кругів людности пожаданє — для того однак, хто літами цілими слїдив за політикою галицького сойму, мусить проект сєй дійсно винасти великою несподіванкою.

Сойм, котрий в 3/4 частях свого складу репрезентує елемент строго консервативний, котрий на кождім кроці в кождім законі, в кождій постанові боронить з всею силою інтересів клас папуючих і упривілейованих — сойм, котрий ні за що в свїті не хоче допустити хочби до найнезначнійших реформ ординації виборчої і згодитись хочби на найскромнійше розширенє прав політичних широких мас люду — той сам сойм нагло в інтересі праці іде так далеко, що одним замахом сповняє мрії і постуляти найдальше ідучих соціальних реформаторів, стремлячих до загального удержавленя всего і іде на дорозі соціальної політики так далеко, як далеко не пішли ті краї і держави, котрі мають загальне голосованє а в парламентах і соймах своїх численних і визначних репрезентантів клас робітничих!

Той чудний факт дає дуже много думати і мимохіть велить оцінювати всю вагу причин, для яких проект сєй, так важний для тих, котрі за всяку ціну хотять єго переперти, що они не вагали ся узяти форми так засадничо і разячо невгідної з дотеперішною політикою сойму і принципами, котрих самі є існовідниками.

Проект вводить новість далеко ідучу. Коли в дорозі закона має ся ввести нову інституцію

— то є звичаєм практикованим у всіх тілах законодатних, що застановляєсь передовсім комісія, а відтак і палата сама в таких случаях над історією проектованої інституції і практичними вислідами діяльности таких або інших інституцій в інших краях або державах.

Не все вправді копіюване живцем чужих інституцій є добре і пожаданє, але все пожаданим є перед порішенєм проекту розслідути, як подібні відносини устроєно деінде, бо нічо для порядку правного не є менше безпечним і нічо не захитує так пошанованє для права, як ухваленє таких законів, котрі відтак показують ся в практиці не лиш не ведучими до цілі — але і прямо шкідливими.

Справа посередництва праці оставала до недавних часів всюди виключно в приватних руках. Сама інституція посередництва праці зроджена на тлі середновічного устрою цехового перейшла відтак, коли цехи утратили своє значінє і силу, в руки приватних підприємців, котрі основували бюро праці спершу для служби домашної, а відтак для челяди ремісничої і робітників в промислі. На тім поли панувала свобідна конкуренція — і з часом доперва, коли число підприємств з натури річи сильно ся збільшало, поставлено в поодиноких краях законними постановами услівє до узисканя права до веденя підприємств посередництва праці, а декуди зроблено се промислом концесіонованим як прим. у Франції, де справу бюр посередництва під зглядом устрою і условій унормував декрет Наполеона III з 25. марця 1852.

В Німеччині унормував ту справу закон промисловий з р. 1869. і додатковий закон з 1. липня 1883.

Другою формою посередництва праці, пізнійшою, однак розвиваючою ся рівночасно побіч першої, є посередництво через заводові організації робітників або підприємців — перший рід організації розвинув ся передовсім в Англії при помочи численних організації філіяльних і огніска центрального, опанував ринки праці і здобув для організації робітничих становиско так сильне і поважне, як в ніякім иншій краю.

Посередництво в руках заводових організації підприємців розвинувлось в Німеччині в т. зв. «Innungen», для котрих виданий зівстав звірцевий статут законом т. зв. «Innungsgesetz» з 18. серпня 1881.

Рівночасно займались посередництвом праці також інституції о більше гуманітарнім характері засновані для самопомочи і піднесеня стану робітничого. Форма тая посередництва праці існувала особливо в Німеччині — найстаршим було таке бюро праці в Штуттгарді заложене в р. 1883 і ведене через тамошнє «Centralverein für das Wohl der arbeitenden Klassen» — найбільшим заснований в р. 1883. «Berliner Centralverein für Arbeiterausweis» з відділами для поодиноких родів занять і заводів робочих.

Се були форми давнійші. Чи в руках одиниць, чи приватних інституцій — з більшими або меншими вимогами закона що-до кваліфікацій осіб або регуляцій — все були се форми посередництва стисло приватні.

В останніх п'ятнадцяти літах розпочалась на поли організації посередництва праці в західній Європі реформа. Визвала єї справа робітничача — яко головна часть квестії соціальної. Квестія тая заняла уми загалу, зрушила основи дотеперішного устрою і витиснула своє знамен-

не п'ята на політиці, законодавстві а взагалі на цілм житю публичнім. До найтяжших криз і найакутніших суспільних диссонансів, які визиває квестія робітничя, належить безробітє і для того почато придумувати над средствами запобігання безробіттю. Одним з важчійших средств до сего ведучих признано на заході організацію посередництва праці в той спосіб, щоби і робітники і підприємці могли мати до них довіре, а щоби се тим певніше досягнути, виринула гадка оперти ті організації о публично-правні звязки а іменно о громади великих міст. Гадку тую піднесли в публіцистиці і в житю публичнім писателі і політики напряду сиріяючого робітникам, а іменно в Німеччині між вишми Кароль Müller, Johann Corvey, Georg Adler, а акція ними визвана дійсно довела до реформи.

(Дальше буде).

Росія і Японія.

Алярмуючу вість, яка з далекого Сходу через Франкфурт напіла до Європи і викликала немалу сензацію, іменно що Японія поставила ультіматум Росії що-до опорожнення Манджурії, — дементують з усіх боків. Припускають, що се вістка вийшла від китайських торговельників на границі Манджурії, які знад берегів ріки Ялю утїкли до Чіфу перед поголоскою недалекої війни і тим налякали тамошні європейські круги.

Япанський посол в Лондоні, Гаїші, в численних розмовах з журналістами заперечував, що не одержав жадної вістки про воєнні наміри Японії, а колиб се було дійсностю, то єго першого повідомлено би, бо між Англією а Японією існує обосторонній договір і Японія не лишила би свого евентуального союзника в непевности чи невідомости.

З Вашингтону телеграфують, що на всякий спосіб Америка була би безсторонною супротив російско-япанського непорозуміння, бо она має запевнений договір з Китаєм, а сей не потерпів би в пічм сею війною. Вирочім мають пересвідченє, що ті непорозуміння поладуть ся на мирній дорозі.

З Парижа доносять, що там відразу поголоска не найшла великої віри, бо Японія була би ізольована супротив Росії в виду сего, що єї договір з Англією заключений на случай, колиб доперва дві держави напали оружно на Японію.

Після берлинських інформацій так Росія як і Японія заперечили розсїваням поголоскам про виповідженє війни. З російських жерел заперечують, що навіть колиб виявило ся правдивим донесенє, що Японці висїли в Масампа на Корей з оружною силою, то Росія ще не уважала би сего яко casus telli, а при своїм звиснім миролюбнім настрою на всякий спосіб не допустила би до війни.

Отже мир так добре, як запевнений, але рівночасно телеграма з Петербурга доносить, що правительство вислало нових 11 торпедовців з 47 офіцерами і 500 матрозами на східні води. Обі держави воружуть ся горячково, а Росія має о стілько улекшену справу, що єї громадженє війск в Манджурії має колонізаційне значінє.

Япанія веде свої воруженя так завзято, що навіть цілий бюджет на просвіту вичеркнула, щоби тільки придбати средства на флоту і армію. Крім знаменито воруженої армії, можуть виставити 450 тисяч воєнків, які в найкоротнім часі заляли би Корей і Манджурію. Не була би виключена ще і підмога Китайців, як не правильного війска, то бодай добровольців розбишак. Натомість Росія має тепер в Манджурії 70 тисяч розміщеного війска, а в короткім часі могла би з Сибіру доставити коло 240 тисяч воєнків. Таким способом Японія в першій стадії евентуальної війни мала би чисельну перевагу, але і мусїла би виступати агресивно, що для противника становить при нинішнім способі веденя війни велику користь.

Тому мимо всяких алярмів Росія почуває себе зовсім певною в безмежних північно-азійських країнах, тим більше, що позори права старає ся мати за собою. Ось яку «Новое Время» у вступній статі дає відповідь заграничним, голо-

вно англійским дневникам з нагоду воєнного алярму:

«В силу манджурскої умови з д. 8. цвітня 1901 р. китайске правительство обовязало ся всіма способами хоронити залізницю і находячих ся при ній людей, як також обовязало ся стеречи в області Манджурії безпечности всіх взагалі перебуваючих там російських підданих і основаних ними підприємств. На жаль навіть се перше, засадничє зобовязанє, від якого зависить опущенє нами Манджурії не стало сповненє належно Китаєм. Всюди, де тільки уступило війско, появляли ся ватаги хунхузів, наслідком чого побут і подорожі внутр Манджурії не мали запевненої безпечности, а залізниця була поважно загрожена. Натомість місцеві китайські власти виявляли ся зовсім нездатними, щоби справити ся з тими ватагами».

Окрім сего нагадує «Новое Время» і инші несповнені китайским правительством зобовязаня, так що властиво манджурска умова перестала фактично обовязувати Росію. Але російске правительство в «своїй великодушности і миролюбности» зробить все, щоби допомочи китайскому правительству до усуненя тих недостатків і обнятя заряду Манджурії китайскими властями. Однак до сего часу Росія буде держати лад в Манджурії в інтересі так російского, як і китайского погранича.

Щож до Корей замішує «Новое Время» окрему статю, яку кінчить словами: «Росія на Корей повинна заняти становиско, яке мав передтим Китай і не може не заняти єго. Ніякий Росіянин не буде там перешкоджував Япанцев в торговельних ділах, як не перешкоджає їм в Владивостоці, Харбїні, Дальнім. Але Росія не може дозволити, щоби Японія перешкаджувала промисловій діяльности російських підданих чи то в Корей, чи деінде. І Японці повинні се добре затамити».

Краєвий сойм.

Вчєрашнє засіданє сойму почало ся о год. 10¹/₂ перед полуднем.

Відчитано інтерпеляції пос. Кремпи в справі низької платні сотрудникам; о. Богачевского в справі виключно польських написів на правительственным будинку в Болехові; п. Старуха в справі побираня мита на державній дорозі Сянік Ліско мимо знесеня мита.

Опісля маршалок повідомив палату, що уділив ки. Ю. Чарторийскому тридневну відпустку.

Відтак сойм відіслав до податкової комісії справу неправильного виконуваня податкових законів і приписів, а внесене що-до заосмотреня родини по пок. Будесі до бюджетової комісії. З черги мотивував др. Тарнавский своє внесенє, котрим звиває правительство, щоби оно приступило сейчас до заложєня філії I. (польскої) гімназії в Перемишли на Засяню і постарало ся, щоби тую філію отворено вже від другого шкільного півроку. Внесенє переказано шкільній комісії. Др. Майс мотивував своє внесенє яке звиває правительство, щоби оно приступило сейчас до основної реконструкції шибів в салінах і усуненя старих машин, щоби 1) уможливити через се належиту працю в салінах та забезпечити житє і здоровлє гірників від нещасливих пригод; 2) щоби через рівномірний розклад тягарів на галичкі і позагаличкі саліни — себто видаванє промислової соли і соли для худоби, заведено рівновагу і підвисшено дохід із салін. Внесенє переказано сільній комісії.

Пос. Федорович домагає ся визваня правительства, щоби публичні роботи, виконувані дорогою конкуренції, поручувано по можности краєвим оферентам; в тій пілі домагає ся ввєскодавець, щоби правительство виконувало всі публичні роботи краєвими силами і при помочи краєвих підприємств. Вкінци домагав ся п. Федорович, щоби краєвий виділ розтягнув енергичний надзїр над громадами та повітами, щоби всі праці виконувано дорої публичної конкуренції, обмеженої по можности на край. Внесенє відослано до промислової комісії.

Відтак приступлено до дискусії над звітом шкільної комісії про стан середних шкіл в 1900/1

і 1901/2 рр. Перший заняв слово віцепрезидент кр. ради шкільної др. Плажек, зазначаючи у відповідь пос. Олесницькому, що справді настало переповненє в гімназиях. Аби се усунути, кр. рада шкільна уважає своїм обовязком приминити ся до ухвал сойму що-до закладаня нових шкіл середних. В справі піднесеного заміту що-до науки рускої мови в гімназиях покликуює ся др. Плажек на ухвали анкети для плану науки рускої мови, і відповідає на заміт нерівномірного караня ексцесів в гімназиях польських і руских. Вкінци признає, що наука німецкої мови в гімназиях є недостаточна.

По промові д-ра Плажка замкнено дискусії, а з записаних до голосу промовляли: пос. о. Шпондер, виступаючи проти утруднюваня приступу до гімназій мужицким дітям. Також домагав ся бесідник усуненя деморалізації між молодіжкою. Гр. Дідушицкий годить ся з гадкою пос. Олесницького, що у нас наука німецкої мови є недостаточна, а се виходить лиш на шкоду суспільности. Треба також, щоби оба народи, що замешкують наш край, пізнали не тільки взаїмно свої мови, але і літературу та історію. Дальше у відповідь пос. Олесницькому, повторив стару фразу, що рускі гімназії повинні занимати ся політикою. Що-до рускої гімназії в Станиславові бесідник є погляду, що Русьни зробили в сеї справі політичє питанє. П. Томашевский обговорює недостачу укваліфікованих учителів і хибну організацію професорських іспитів. Виявляє також гадку, що Полякам треба учити ся рускої мови. П. Ротер застановляє ся над причинами незначної фреквенції в промислових школах і зазначив в признанєм бажанє пос. Олесницького, щоби завести в середних школах науку гігієни. Попри се заявляє ся проти твореня 6-класових віділовил шкіл. Ректор політехніки пос. Кемпінський виступає проти іспитів зрілости яко перестарілої інституції, а предкладає натомість частинні іспити. Також належало би завести в реальних школах 8 му кл., бо з тих шкіл приходять ученики на політехніку недостатчно підготовані, особливо недостає їм логічного способу думаня. Др. Фрухтман полемізував з о. Вільчинським, котрий доказував на попереднім засіданю, що Жици вносять зіпсутє до середних шкіл.

На тім покінчено генеральну дискусію, а маршалок замкнув засіданє о 3¹/₂ год. пополудни і назначив засіданє сойму на нині на 10. годину.

НОВИНИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Єротєя; рим.-кат. Люцини. — В неділю: руско-кат. Харитини; рим.-кат. Луки еванг.

— **Преосв. Єпископ Константин Чехович** виїхав в товаристві о. капеляна Е. Погорецког до Іки на пару тижнів в цілі поратованя здоровля.

— **Розправа в справі д-ра Николая Семенова** проти нашого редактора п. Льва Лопатинського, по виясненю сириви і взаїмнім порозуміню сторін, закінчила ся увільняючим вироком після відступленя приватного обвинятеля.

— **Демонстрація на львівськїм університеті.** Нині рано о 8. год. прийшло до демонстрації на викладі ректора кс. д-ра Фялка. Сейчас по розпочатю викладу нагло отворили ся двері і до салі впало кількадесят сьвітських академиків Русьнів і з криком «регат Фялек» обкинули єго пскладками. Ректор під ословою польських теологів вийшов із салі. Коли успокоїло ся в салі і на коритарі, др. Фялек повераув до тої самої салі і спокійно докінчив виклад.

— **З Черновець** доносять нам сумну вістку про стан здоровля нашої поважаної писательки, п. Ольги Кобилянської. Недуга п. О. К-її сталає тепер дуже небезпечною і кождої хвилі може закінчити ся катастрофою. Ві вторник о 4. год. пополудни параліж відняв єї цілий лівий бїк, а в середу ударив на мозок. Лікарі не роблять найменшої надїи на видужанє.

— **Вершок фаризейства.** Сей самий «Галічанін», який пішло і ложно денунціював учеників і професорів руских гімназій і не поминув підного моменту, що мав би служити Полякам за оружє проти твореня станиславської гімназії, сей самий «Галічанін» заявляє у вчєрашнім числі ось що: «Прежде, однако, чїм огориваемий вопрос (станиславська гімназія — *Ред. Русл.*) будет сїямом рішен в ту или другую сторону, мы считаем своею обязанностью заявить польским политикам с всею рїшительностью, что учреждение малорусской гимназии в Станиславовѣ — а в будущем в Самборѣ, Дрогобычѣ, Золочевѣ

Богдан Лепкий.

На чужині.

Спомини і мрії.

(Відень 1892 — Краків 1902).

XII.

Усьо змінилось, мов приснилось
І мов ніколи не було.
Противним вітром понесло
І ліс і поле і село
Імлюю сірою вповилось.

Де квіти цвили, де пишались
На пригірку рясні сади —
Там тервє остре, бодаки
І загороджені стежки,
Куди ходили ми і грались.

Усьо змінилось. В сірій мраці,
В осінній непроглядній млі
Згубили ся сліди давні
І знайти вже їх мені,
Не відшукати. Шкода праці!

Чи справді шкода? Ось дорога,
Такий широкий, прямиий шлях.
Туди, в гору, по камінцях,
По добре вдовтаних слідах
Віз людський котить ся до Бога.

XIII.

Так тихо ту. Мовчать могила,
Над нею мушка легкокрила
Бренить своє тихоньке: спи,
Спи — сном — безсонним!...

На гроби
Хиляють срібнолисте гілле
Береза білі.

Де-не-де
Пчола над квіткою гуде
І мід збирає.

Так відлюдно,
Так тихо, що вгадати трудно
Часом, де єсть тога межа
Між царством смерти а життя,
Де сон, а ява.

Лиш часом
Над спорохнавілим хрестом
Майже крилами половик,
Або озвесь зловіщій крик
Сови, що оголошувє прихід
Нового гостя.

І хильцем
З лопатою і рискалем
Іде гробар, старезний дід
Копати гріб новий.

Кому...?

XIV.

Прийшов і місце назначив
Між двома вишнями. Мураву,
Як скіру здер з землі, зложив
Єї в високу, сіру лаву,
Щоби не вянугла. Рукав
З руки правої засукав,
В долоні плюнув, помоляв ся.
І в землю, як кертиця рив ся.
Сумне діло...

Та, мій Ти Боже!
Усякий з нас живе, як може,
І рівно добра праця всяка,
Хоть честь і дяка неоднака.
«Го! го! Чи бідний, чи богач,
Чи пан, чи хлоп, старий, дитина,
Коли прийде єго година,
Як закричить єму пугач —
Тоді, небоже, не проси ся!
Пращай ся з світом і клади ся!...
Усіх я їх поклав. На вічний сон,
Як тих дїтий приколисав.
От-ту, Григорій Калимон
Поріс травною. Хлоп, як дуб,
А вгриз його смертельний зуб.
Зваливє сарака, як тростина
Під вражим дубом.

Вереццав,
Як перестрашена дитина.
Прибіг лісничий і казав
Колоду відвалити з груди.
Та нім насіли з ліса люди,

Нім відвалили, хлоп сконав.
Лишив вдову недужу, хору,
А в нею діточок кількоро
На вічну нужду.

Страх бере
Дивити ся, як нарід мре
Від смерти наглої.

А там —
Чи видите? Лежить — не сам —
Лиш з сином своїм і з донькою,
Отой, що мешкав під горою
Петро Шагай.

В самий четвер,
Та ще в Великий, він помер.
За ним донька, за нею син,
Потім Ілько Коваль, Мартин
Федьков, а вже за ними
І не втихало «со святими».
В ночи свѣчки, на рано дзвони,
Ту хорий, там знов похорони,
Ту діти плачуть за батьками,
Там силомиць беруть від мами
Одну однісіньку дитину.
Немов в опівнічну годину
Над нашим зашпанім селом
Майнув нечаяно ангел смерти.
І скоро лип своїм крилом
Торкнув кого, так мусів мерти
Я, хоть старий і хоть бувалий,
Твердий на слюзи, витривалий,
Хоть, як то кажуть, у житю
Видав вже не одну біду —
А прецінь, прецінь налякав ся!
Аж і лікар приїхав.

(Звав ся
Пан Бльох). Ходив, слїдив,
Вапном хати зливав, налив
Одежу, дав пів міха
Якогось квасу тай — поїхав.
Казав, щоби води не пити,
Щоб мясо їсти, руки мити
І не робити понад сили.
От! Що він знає!

Боже милий!
Хиба пани в містах працюють?
А прецінь і вони хорують
І навіть мруть часом. Таке
Від Бога нам прийшло — тай, вже!
Смерть, наймит Божий. Нарід просить,
Заводить, плаче — він косить.
Тай накосив же, нагромадив,
Що годі було дати ради!
Аж руки пухли від лопати,
Й від рискаля....

Та тра копати,
Бо ніч надходить».

І грабар,
Обтерши з поту мокру твар,
Полїз до ями... Вечоріло.
Гень, за селом, на виднокрузї,
У хмарах сонїнько сідало.
Вже не пекло і не палало,
Лиш ледви, ледви чутно грїло,
І крізь березове галузє
Спокійне свѣтло посилало
На кладбище, где в тихій тїзі,
В смерку вечірнім потопало.
А в тім погасло. Ще горить
Його останній промінь ясний
На найвищім хрестї. Тремтить,
Як з вітром свѣчка — й тихо гасне.
Тоді цвинтар весь, всі могили
І той найвисший хрест похилий
Посерединї, у вінку
Ялиць, живицею пахучих
Спочав в спокійних і дрімучих
Обіймах сну....
«А є ви пане?...»

«Є, а що?...»
«Подайте руку, бо бігме,
Не годен видобутись з ями!
Ну, так. Спаси біг!

От вам, о!
Своїми власними руками
Себе самого закопав.
На силу вилїз. Ну, ходїть!
Пїдем в село. Лишень глядїть,
Щоби не впали!»

І подав
Менї свою старечу руку,
Що гробом пахла. Між хрести,
Між ялівцю корчі колючі,

и в других городах восточной части края — мы считаем и будем считать не партийным, но общенародным делом, за которое в решительную минуту стоим решительно». — Так даже підлити ся, потрафить лише московский наймит.

— Секретарем стану в Ватикані, як доносить Kölnische Volksztg., став іменованний msgr. Мері дель Валь.

— Доповняючий вибір сеймового посла в курії сїльських громад тарнівського округу відбув ся вчера. На 163 управнених до голосованя голосувало при першій виборі 148 виборців. З того кс. Жигулінський одержав 69 голосів, Филип Влодек 51 гол., др. Бернадіковський 25, а Мияк 3. З огляду, що ніхто з кандидатів не одержав абсолютної більшости, заряджено тіснійший вибір, при яким людовець Филип Влодек одержав 78 голосів на 143 голосуючих і став вибраний послом. Контркандидат кс. Жигулінський одержав 63 голоса, а 2 гол. були розстрілені.

— Змаганя до подїлу дієцезії. Ческе духовенство заупротестувало проти утвореня німецького єпископства в Хебі і ухвалило на зборах в Празї, домагати ся подїлу дієцезії на чеську і німецьку. Дотичний меморіал має ся вручити праскому архієпископови і палскому нунциєви у Відни.

— Дефравдації і крадіжки. В касї на залїзничім двірці в К родні викрито недостачу 7.200 К, які украдено оподї з ночи. — В міській церкві в Камінці струмковій украв злодій зі скарбони 100 К готівкою і кілька облігацій вартости 1.600 К. Крадіж замїчено аж по тижни. — В Брайсталь над Вагою на Угорщинї поштовий урядник дефравдував 14.000 К з поштової каси і угїк.

— Іспит зрілости військових ветеринарів. Вчера повідомлено військових і цивільних слухачів віденської ветеринарної школи, що на будуче буде вимагати ся іспиту зрілости яко услівя прийняти до сего заведеня як для військових так і цивільних ветеринарів. Військові слухачі, що не мають іспиту зрілости, будуть учати ся окремо. В армії судуть утворені нові посади для ветеринарів — поміж ними численні межі 8. а 6. рангою — а се вплине без сумніву на піднесенє матеріального положеня військових ветеринарів. Манулого року заупротестували цивільні слухачі ветеринарії у Відни проти приписів школи, які ставляли військових фреквентів того заведеня на рівні із цивільними, мимо того, що перші мали менше образованє, бо від цивільних вимагано кочечно іспиту зрілости. Ся справа була предметом інтерпеляції в державній радї, а міністер др. Гартель обіцяв тоді заняти ся нею. І справді розпочав в тім зглядї переговори із міністром війни. Міністерство війни задумало тепер в сей спосіб зреформувати ветеринарний інститут, що і від військових слухачів буде вимагати ся кочечно іспиту зрілости і що їх помістить ся в заведеню, подібним до військової академії. А з огляду на вимоги висшого образованя від будучих військових ветеринарів, будуть утворені нові посади військових ветеринарів. Як тільки ухвалять ся відповідні середники, реформа буде введена в житє.

— Дрібні вісті. Громадека рада в Збаражи надала почетне горожаньство тамошньому старостї Адамови Телїховському. — У Львові появилася носатина у коний, наслідком чого заряджено дадалеко сягаючі средства осторожности.

Пам'ятаймо на Товариство зпомоги церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в єго члени. — Членська вкладка вносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, братства, товариства і т. п. річно і 1 К вшсового одноразово.

Телеграмм

в дня 16. жовтня.

Прага. Обструкція німецьких послів в ческїм соїмі триває дальше без перепони зі сторони чеських послів. Чехи мають віддячити ся за німецьку обструкцію в соїмі такою-ж заплаатою в державній радї.

Будапешт. Провоктований кабинет Люкача розбив ся, а причиною сего після угорської праси є енергїчний виступ д-ра Кербера проти міністерства Люкача. Місню утвореня нового кабінету мав би одержати гр. Юлій Андраші.

Відень. Сербский король вибирає ся небавом у відвідни європейських дворів. Найперше приїде до Відня, звідси поїде до Петербурга, а в поворотом до Сербії загляне до Берлина. На весну поїде в гостину до інших пануючих.

Берлин. Local Anzeiger доносить, що причиною відложеня царської подорожи до Риму було грізне положенє на далекім Сходї.

Солунь. Насїла ту вість, що погиб провідник ворохобників, Сарафов.

Ішлисьмо в двійку, як діди,
Безпровідні а невидючі
На ярмарку,

„Беріть гайта,

Попри гріб Каськи!

Без хреста

Лежить небога. А робила
Весь вік, чорно запопадала,
Що день, що ніч — вона не знала.
Тай доробила ся небога!
Попала в право і пропала,
Хоть правду за собою мала.
Знать, двір сильніший понад право...
Та ви, вважайте! Ось дорога!
По при гріб Федя йдїть на право.
Ви Федя знали?

Мудрий був.

Богато видїв, більше чув,
В чужї краї ходив, сьвітами,
І так, як рабїн за книжками
Раз-враз сидїв. Своїй громаді
Нераз ставав він у порадї,
Бо право знав.

Прийшли вибори.

(Кому потїха, клопу горе.
Кому дорога аж до Відні,
А ми, як були, так є бідні.)
Прийшли вибори — і в селї
Заворушилось, як в кїтлї.
Кого в виборцї вибирати?
Бо ту тра добре уважати,
Щоби на хруня не понасти.
Ми Федя хочем. А знов власти
За паном тягнуть.

Страшний суд!

В селї війна. Зібрав ся люд,
Озвав ся дзвїн, прийшли жандарми,
І Федя з кулею несуть,
З роздертим серцем...

(Ви мабуть

В газетах про той бунт читали).
Взяли ми Федя, поховали,
До сходу місяця, в ночі —
Та ви вважайте, бо ту з краю,
При брамі

Тихо! Не кінчи,

Я знаю, чїй то гріб, я знаю!..

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІЇ!

драм'я з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Цїна 80 сот.

„Діло“ (ч. 53, з дня 7. марта 1898) писало в фейлетонї про сю драму: Сам предмет цікавий і змальовує его справді артистичне. Тенденція прехороша. Се здає ся одинока драматична штука у нашїй літературї з так прекрасними гадями, з так похвальними змаганнями. Она може мати превеликий, корисний вплив передогїм на наше селянство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміграції є ще завєсїди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропигійській книгарни у Львові.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшїм курсї деннім не числячи нїякої провізїї.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові

удїля своїм членам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністративні, за предложеном документів виказуючих достаточну гіпотеку.

ПОЗИЧКИ

СПЛАТУ

позичок розкладає догідно на рати до 10 лїт. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

Членом

може бути тільки обезпечений тривало в „Дністрі“ від огню.

Удїл

члєвський виносить 50 К, випсове 2 К. Число члєв: 2,391 а 2,501 удїлами на 125,050 К.

Вкладни

щадничї приймає „Дністер“ і опрцентовує до 4% від ста. Сума вкладов на 1,256 книжочках 1,103,333 корон.

Чистий зиск

роздїляє ся частію на дивиденду для члєв, частію на публичні добродїїні цілі: на церкви, бурєв, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер в Товариства кредитового 10,840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ

в справах позичок удїля Дирекція і агенти.

31/12 1902.

ДИРЕКЦІЯ.

Читайте!

Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождїй руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевшїй збірник сїх творів п. з. „ПОЕЗІЇ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарвійшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір європейських влясків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Вислає ся тільки за надїсланем 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРІЯ „ПРОСЬВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го жовтня 1903.

(Прїїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп. особ.	приходить о годїні			посп. особ.	відходить о годїні		
	8:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня		1:50	8:22	до Сучави, Жадачева, Кересмезе, Потугор	
	8:20	з Чернівцїв (Галацу), Чорткова, Калуша		2:04	6:30	до Підволочиск (Київа), Бродїв дв. головний	
	8:50	з Сокала, Рави рускої			6:43	„ „ „ „ дв. Підзамче	
	7:35	з Самбора, Хирова			6:45	до Лавочного (Пешту), Борислава, Дрогобича	
	7:40	з Янова		8:25	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Берлина	
	7:35	з Підволочиск, Бродїв на дв. Підзамче		2:50	9:05	до Лавочного, Хирова, Калуша	
	7:55	на дв. головний			9:15	до Янова	
	7:45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова			9:25	до Самбора, Хирова	
1:20	8:55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина			9:40	до Белзця, Сокала, Любачева	
	9:57	з Стрия		2:40	10:35	до Чернівцїв, Потугор, Делятина	
	10:25	з Рашева, Любачева			10:40	до Тернополя, Потугор, дв. головний	
	11:15	з Станиславова (Кересмезе, Потугор)			10:57	дв. Підзамче	
	1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава			3:05	до Стрия, Хирова, Борислава	
	1:25	з Янова			3:25	до Рашева, Любачева	
2:15		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.			3:40	до Самбора, Хирова	
2:30		на дв. голов.		НІЧ			
	4:35	з Стрия, Хирова, Борислава		12:45	6:05	до Станиславова, Жадачева	
	5:06	з Підволочиск (Київа), Бродїв на дв. Підз.			6:15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави	
	5:20	на дв. голов.			6:30	до Янова	
1:40	5:40	з Чернівцїв, Іцкан			6:40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
	5:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина			8:05	до Сокала, Рави рускої	
	5:55	з Белзця, Сокала, Любачева			8:00	до Підволочиск, Бродїв гол. дворець	
НІЧ					9:20	„ „ „ „ дв. Підзамче	
12:20	9:20	з Чернівцїв, Букарешту		2:51	10:42	до Іцкан, Чорткова	
8:40	9:50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясла Рїманова			10:55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги	
2:31	10:00	з Самбора, Сян-ка			11:00	до Підволочиск, Бродїв дв. головний	
	10:02	з Підволочиск (Київа), Бродїв на дв. Підз.			11:24	„ „ „ „ дв. Підзамче	
	10:20	на дв. голов.			11:05	до Стрия	
	10:40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша			11:11	до Жовкви (лише що недїл)	
	3:09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче			4:10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора	
	3:30	на дворець головний					

ЗАМІТКА: Пєра нїчна числять ся від 6. годїни вечером до 7. годїни 59 мїнут рано

Час середно-європейский рїзнять ся від часу львівского о 36 мїнут. а імає год. часу середно-європейского — 12. год. 36 мїн. часу львівского. — Бїро інформаційне ц. к. велїниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє повнєнь в справах залїзничих, продає білєти вського рода і розкладає їздї.

— Краєва Рада шкільна апробувала слїдуючі виданя Руского Тов-а педагогїчного на нагородї пильности і до бібліотек шкїл народних:

	(брошуров.) (оправл.)	
Оповіданя для дїтий	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 "	54 "
Оповіданя Кодюбиньского	40 "	54 "
Переклади Кримского	40 "	54 "
Дїтячі оповіданя, Мамин Сїбіряка	30 "	54 "
Байки Пушкіна	30 "	54 "
Оповіданє Марка Вовчка ч. I	30 "	44 "
Марта Борєцка	40 "	60 "
На прїчках	30 "	44 "
Народні думи, д-ра Пачовского	40 "	60 "
Казки, гр. А. Толстого	40 "	54 "
Поєми, О. Конїського	30 "	44 "
Покарана лож, комедїйка	20 "	34 "
Малїй сьпїванник	20 "	34 "
Серед цвїтів, комедїя в 2 дїях	16 "	30 "
Лїс Микита, Гете-Франко	1 К	1 К 30 "
Перша кїтїчка, Ярошїньскої	20 сот.	
Друга кїтїчка, Ярошїньскої	20 "	
обї разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 "	
5 частїй разом опр.		2 К 90 "

Для шкїл видїлових апробовано:

Двїні пригоди комаха, Сангвіна	48 сот.	75 сот.
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспїр в повїстках	30 "	60 "

Зарваницю

поєму Василя Щурата можна з амовляти лише в Ставропигійській книгарни у Львові,

ул. Руска ч. 3. Цїна з поштовою оплатою 25 сот.